

Пам'яті вченої
МІЛКІНА Лідія Іванівна
(18.12.1935 – 09.03.2020)

9 березня 2020 року відійшла у Вічність доктор біологічних наук, колишній провідний науковий співробітник відділу охорони природних екосистем Інституту екології Карпат НАН України Лідія Іванівна Мілкіна.

Звичайно, час – поняття одномірне, і відхід з цього світу людей старшого віку явище закономірне, але з втратою людини погоджуватися завжди важко. Тим більше, коли перестає битися серце вченої, яка багато зробила для науки, присвятивши своє життя справі охорони природи Карпат, впровадила свої наукові розробки у практику. Померла людина високо освічена, яка добре знала свою справу і творчо підходила до вирішення наукових проблем.

Народилася Лідія Іванівна в с. Пестравка (тепер Самарської обл., РФ). Потім жила в с. Шушенському (Красноярський край, РФ), навчалася на біолого-грунтовому факультеті Іркутського університету (РФ, 1954–1957). За сімейними обставинами (чоловік – офіцер) перевелася на біологічний факультет Львівського університету, який закінчила в 1961 р. за спеціальністю "ботаніка" та працювала в його науково-дослідному секторі протягом 1965–1968 рр. Від 1968 р. – у відділі експериментальної екології та біоценології Інституту ботаніки АН УРСР, який 1969 р. був переведений до Львівського державного природознавчого музею АН УРСР. У 1970 р. була затверджена на посаді молодшого наукового співробітника новоствореного відділу охорони природних екосистем Державного природознавчого

музею АН УРСР (Львів), який очолив д.б.н. Степан Михайлович Стойко. У цьому відділі, який після реорганізації Музею належав спочатку до Львівського відділення Інституту ботаніки АН УРСР (1974–1991), а від 1991 р. є у складі Інституту екології Карпат НАН України, Лідія Іванівна працювала безперервно, пройшовши шлях від молодшого до провідного наукового співробітника.

Влітку 1972 р. Л.І. Мілкіна захистила кандидатську дисертацію на тему "Растительный покров центральной части Украинских Карпат и некоторые вопросы его восстановления и охраны". Розвиваючи цей науковий напрям, вона здійснила багато польових досліджень, зібравши величезний масив даних щодо фітоценотичної структури лісів Передкарпаття, зробила теоретичні узагальнення, що стало основою докторської дисертації під назвою "Коренные леса северо-восточного макросклона Украинских Карпат (фитоценотическая структура, распространение, экологические основы восстановления и охраны)", яку вчена успішно захистила в грудні 1988 р. Наступного 1989 р. її було переведено на посаду провідного наукового співробітника відділу охорони природних екосистем, на якій вона працювала до виходу на пенсію.

Вивчаючи лісову рослинність північно-східного макросхилу Українських Карпат, Л.І. Мілкіна розглядала та опрацьовувала широкий спектр наукових проблем за такими напрямками, як фітоценологія, індикаційна геоботаніка, реконструктивне геоботанічне картування, екологія лісової рослинності; розвивала теоретичні засади заповідної справи й удосконалення мережі природоохоронних територій. Вона зробила вагомий внесок у визначення закономірностей формування корінного рослинного покриву Українських Карпат залежно від геологічної будови, клімату та едафічних чинників. Це сприяло опрацюванню функціональної класифікації заповідних об'єктів живої та неживої природи, розширенню мережі природно-заповідного фонду Передкарпаття.

Від 1973 р. у відділі охорони природних екосистем розпочалося активне вивчення рослинності Карпатського заповідника, зокрема Чорногірського його масиву. Л.І. Мілкіна продовжила вивчати об'єкти

Івано-Франківської області, концентруючись на екосистемах заповідника. Вона активно працювала в природоохоронних експедиціях, з екосистемних позицій детально досліджуючи рослинність долини річки Погорілець та аналізуючи біогеоценотичну репрезентативність заповідника.

Л.І. Мілкіна є співавтором низки монографій, опублікованих колективом науковців відділу охорони природних екосистем, зокрема: "Охорона природи Українських Карпат та прилеглих територій" (1980); "Флора і рослинність Карпатського заповідника" (1982); "Методика крупномасштабного реконструктивного геоботанического картирования" (1984); "Украинские Карпаты: Природа" (1988); "Природа Карпатського національного парку" (1993); "Раритетні фітоценози західних регіонів України (Регіональна "Зелена книга")" (1997); "Раритетний фітогенофонд Західних регіонів України (созологічна оцінка й наукові засади охорони)" (2004).

Лідія Іванівна багато уваги приділяла теоретичним питанням заповідної справи, що відображено в її публікаціях, зокрема: "Географические основы заповедного дела" (1975. *Известия Всесоюзного географического общества*, 107(6): 485–495) та "Стан і завдання охорони рослинного світу Українських Карпат" (1975. *Вісник АН УРСР*, 1: 96–102).

Працюючи щороку в карпатських лісах, Л.І. Мілкіна виявила багато нових місць виростання рідкісних видів рослин, наприклад: *Syringa josikaea*

Jacq., *Pinus cembra* L., *Saxifraga luteo-viridis* Shott & Kotschy.

Співпрацюючи довгі роки у відділі охорони природних екосистем, ми високо цінували науково-освітній рівень Лідії Іванівни, відчували твердість її характеру та поважали за прямоту у висловлюваннях.

Після виходу на пенсію Лідія Іванівна продовжила наукову діяльність, зосередившись на вивченні рослинності Національного природного парку "Сколівські Бескиди", була членом науково-технічної ради парку. На засіданнях ради вона завжди займала активну позицію щодо охорони природних екосистем, у т.ч. підтримувала доцільність активного збереження рідкісних рослинних угруповань та локалітетів раритетних видів флори.

За матеріалами досліджень останніх років під керівництвом Л.І. Мілкіної та за її участі опубліковано книги: "Ліси Національного природного парку «Сколівські Бескиди»" (2006); "Національний природний парк «Сколівські Бескиди»" (2008); "Національний природний парк "Сколівські Бескиди". Раритетний фітогенофонд" (2011).

Колеги та учні щиро сумують з приводу смерті Лідії Іванівни Мілкіної. Світла пам'ять про неї, наукові досягнення та вагомий її внесок у справу охорони природи Передкарпаття та Бескидів назавжди залишаться в наших серцях.

П.Т. ЯЩЕНКО, В.П. ПРИНДАК, О.О. КАГАЛО,
М.П. ЖИЖИН, О.О. АНДРЕЄВА